

REČNI RELIEF

- Rečno delovanje je sestavljeno iz treh faz
- **Rečni ali fluvialni relief:** poznamo dve obliki rečnega reliefa – erozijska(zgornji tok reke) in akumulacijska(spodnji tok reke)
- **Rečno delovanje je sestavljeno iz treh faz :**

1. EROZIJA

- Odnášanje materiala in dolbenje površja(odvisno je od odpornosti kamnin in hitrosti reke.
- Brazdajočega delovanja rek pa ne povzroča le delovanje rek, vendar tudi rečni material(manjši in večji delci kamnin, ki jih reka nosi s seboj in z njimi drgne v podlago in jo odnaša)

2. TRANSPORT

- Pojavlja se v treh oblikah : 1. (največji delci, ki se kotalijo ali pa s pomočjo reke delajo manjše skoke naprej) 2. (drobni delci k v vodi lebdijo, sestavljajo veliko večino materiala, ki ga reke prinašajo s seboj) 3. (tretja oblika pa so v rečni vodi raztopljene snovi)
- Prenos snovi

3. AKUMULACIJA

- Odlaganje rečnega materiala
- Zg. tok: na dnu struge(večji delci, ki potujejo počasi)
- Sp. tok: na dnu struge(manjše delce, ki potujejo hitreje)

Transport različnih oblik rečnega materiala

- Razvoj rečnega reliefa v zgornjem, srednjem in spodnjem toku reke

1. ZGORNJI TOK REKE: (v zgornjem toku reke je strmec največji)

- **Globinska erozija:** vrezovanje v globino
- **Soteska ali deber:** ozka globoka dolina v obliki črke V.
- **Vintgar:** izredno ozka soteska, ki je enako široka na dnu in na vrhu, kar pomeni da ima skoraj navpična pobočja
- **Korita:** reka se zareže v dolinsko dno. Široka so le nekaj metrov, vrezana v globino pa več 10 metrov.

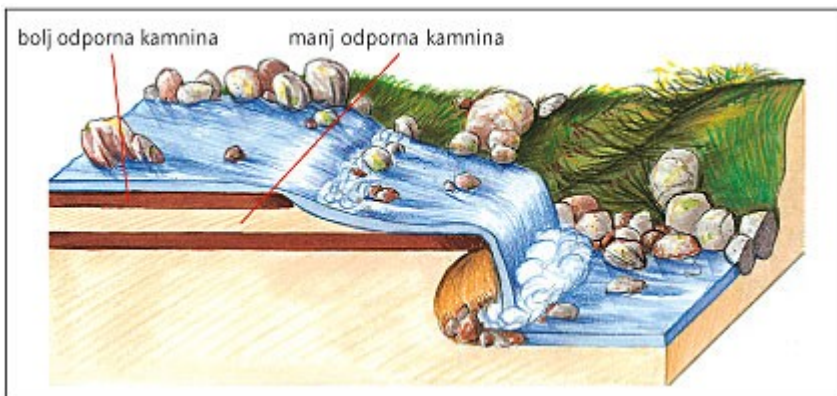
- Kanjoni: zelo globoke doline velikih dimenzij, ki imajo navpične ali stopnjevite stene
- Brzice: so pogoste v zgornjem toku, so mesta na katerih voda skače čez kamenje in skale
- Slapovi: reka pada čez navpične stopnje

Korita Mlinarice v Trenti

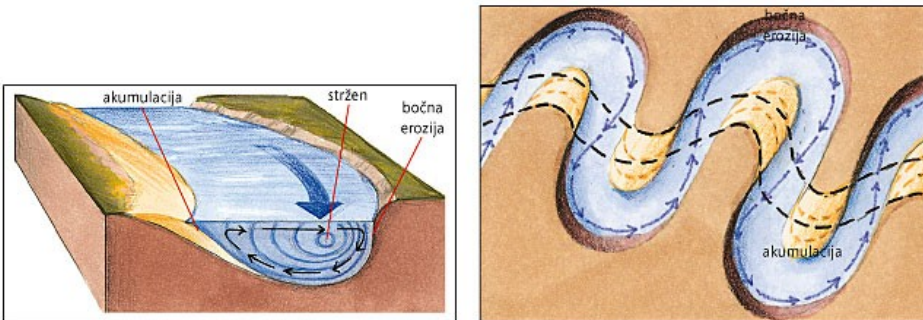
Kanjon reke Kolorado

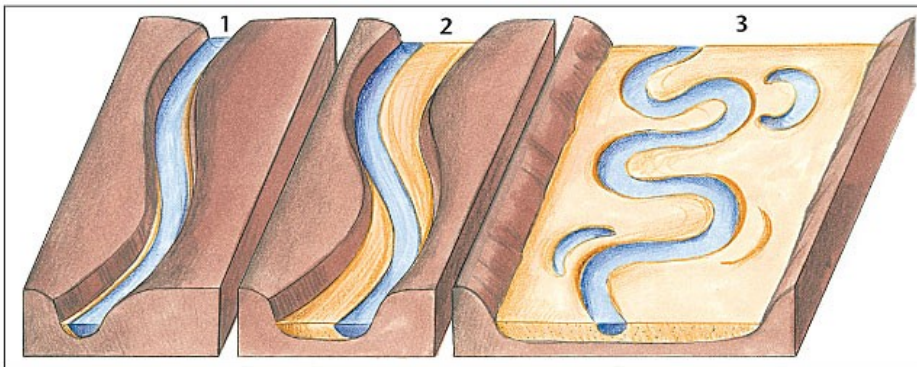
Brzice in slap: pogosto nastajajo tam kjer reka preide iz bolj odporne kamnine na manj odpornejšo kamnino.

2. SREDNJI TOK REKE: (strmec se zmanjša, reka prične delati zavoje)

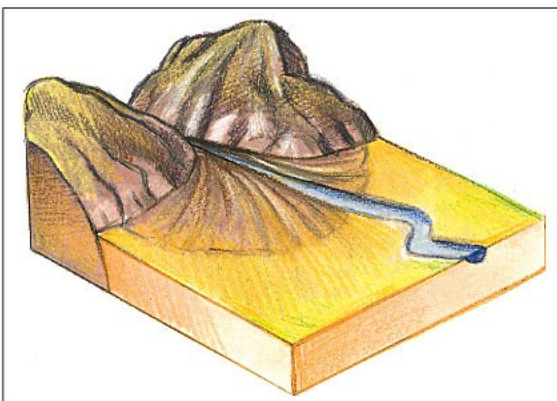
- Okljuki ali meandri: zelo močni zavoji
- Stržen(pri vsakem zavoju se postavi na zunanjo stran): del vodnega toka, kjer je hitrost največja
- **Bočna erozija**: bočno izkopavanje brega
- Naplavna ravnica: odlaganje materiala
- Dolina z ravnim dnom: razširjenje in izravnavanje celotnega dna reke
- Vršaj: iz strme in ozke ravnine reka priteče na ravno in širše dno kotline, tam se ji zmanjša strmec in transportna moč, zato začne odlagati material v obliki pahljačastega nanosa.
- Rečna terasa: ko reka zaradi različnih razlogov preide iz bočne in akumulacijske erozije nazaj globinsko in jo potem ponovno bočno razširi
- Ježa: strmo pobočje med prejšnjo in novo naplavno ravnico pri rečnih terasah.
(Spodnje najmlajše, zgornje najstarejše)

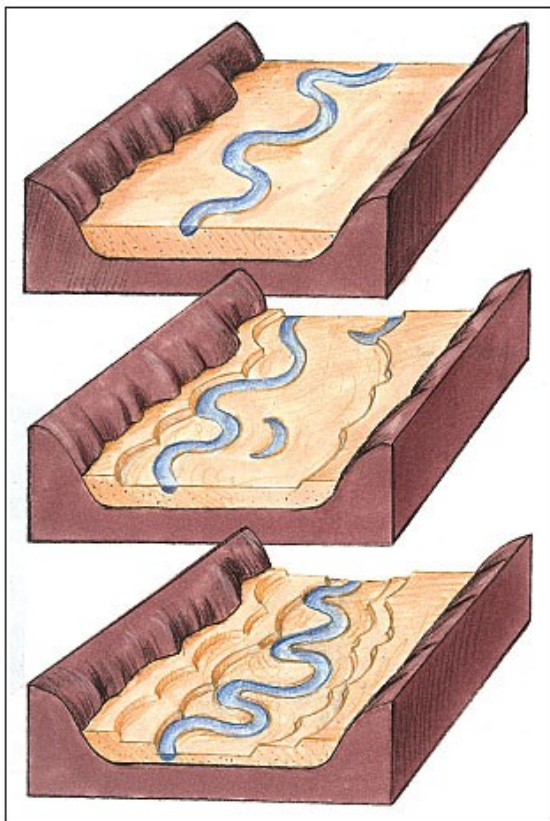
Delovanje bočne erozije in akumulacije iz prereza(levo) in od zgoraj(desno)

Nastanek doline z ravnim dnom v treh fazah

Vršaj

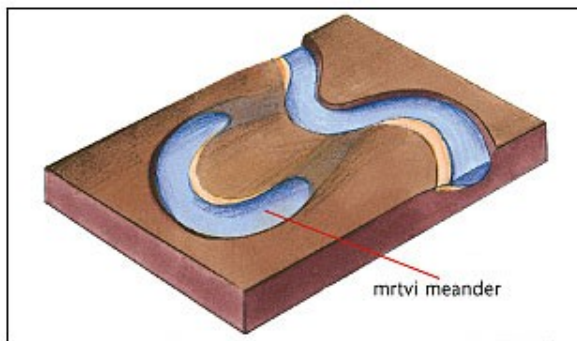
Nastanek rečnih teras

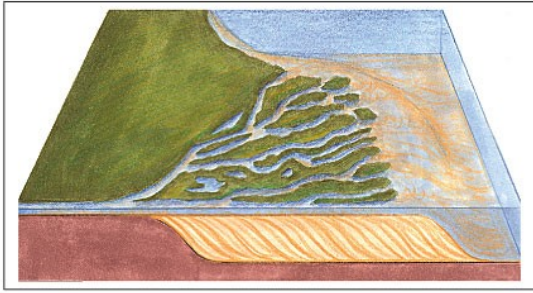
Rečna terasa- ježa terase

3. SPODNJI TOK REKE(strmec najmanjši, reka teče po ravnini in zelo pogosto vijuga ali meandrira)

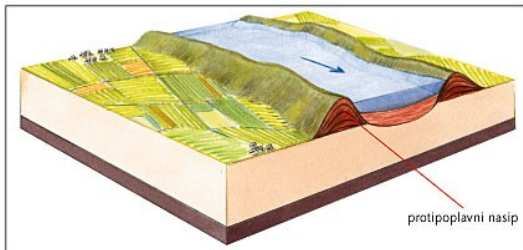
- Prevladujoč proces je akumulacija, na zunanjih delih meandrov pa deluje bočna erozija
- Mrtvi meandri ali mrtvice: v času visoke vode reka velikokrat menja strugo, pri čemer pušča za seboj opuščene meandre imenovane mrtvi meandri ali mrtvice.
- Delta (nekakšen podaljšek kopnega v morje) :ko se reke izlivajo v morje se lahko razcepijo na več rokavov in v morje tip pred za izlivom odlagajo ogromne količine materiala.
- Protipoplavni nasip: reke v spodnjem toku zelo rade poplavlajo, zato so jim marsikje naredili umetno strugo in jo zavarovali s protipoplavnim nasipom.

Nastanek mrtvega meandra

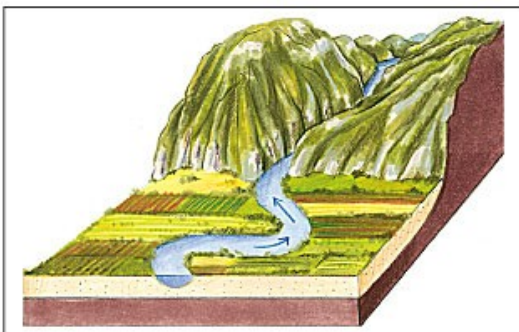
Prerez čez delto

Izgonska struga

- Posebne oblike dolin

- **Prodorna dolina**(reka teče po kotlini in nižini, potem pa mora pot nadaljevati skozi dvigajoče se gorovje): tu zopet nastopi globinska erozija(namesto bočne in akumulacijske). Reka si mora svojo pot sproti vrezovati in se »prežagati« v dvigajoče se gorovje.
- **Vadiji**(široke suhe struge): veliko večino leta so povsem suhi, v času deževja pa se napolnijo z vodo. Ker površje ni zaščiteno z rastlinstvom, je erozija v času kratkotrajnega dežja toliko močnejša.

Prodorna dolina

Vadi v Jordaniji

